

Hmeljarski vestnik

Glasilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu

Izhaja mesečno enkrat — v hmeljski sezoni tudi večkrat v neobveznem obsegu
Člani Hmeljarskega društva prejemajo list brezplačno

Štev. 1.

Žalec, dne 1. januarja 1937

Leto IV.

Zahtevamo zakon o rajoniranju hmeljskih okolišev!

Časopisi so prinesli vest, da je bil sestavljen v kmetijskem ministristvu načrt uredbe o sanaciji vinogradništva. S to uredbo naj bi se omejil obseg vinogradov na ta način, da eno leto po uveljavljenju uredbe ne bodo dovoljeni novi nasadi brez posebnega dovoljenja. Dovoljenja za obnovo in za nove nasade vinogradov se bodo izdajala samo v **izrazito vinorodnih krajih**, ki bodo kot taki posebej označeni. Kateri kraji spadajo med vinorodne, bo določila posebna komisija, v kateri bodo tudi zastopniki vinogradniških organizacij.

Na vinograde v nevinorodnih krajih bodo uvedene posebne davščine, da se na ta način zajeziijo novi nasadi in zmanjša konkurenca. Uredba predvideva tudi precej občutne davke za samorodne trte razen onih, ki bodo posebej priznane kot enakovredne plemenitim trtam.

Na vinograde, ki ne bodo odgovarjali določbam nove uredbe, bo uveden poseben davek. Vsaka oprostitev tega davka bo izključena.

Kako pa je prišlo do te uredbe in zakaj je bila potrebna? O potrebi zaščite vinogradništva v izrazito vinorodnih krajih se je razpravljalo že leta in leta. Vedno jasneje je postajalo, da je treba zaščititi kvaliteta vina pred slabimi in ničvrednimi vinskimi vrstami ter onemogočiti umazano konkurenco, ki so jo razvijali lastniki slabih vin v času najhujše gospodarske krize, ko se je pravi vinogradnik obupno boril za svojo eksistenco. Ker pa je pridelovanje finih kvalitetnih vin združeno z velikimi investicijskimi in drugimi stroški, je postajalo naše staro in renomirano vinogradništvo vedno bolj **nerentabilno**. In tako je v nekaj letih zamenjala naša znamenita in svetovno znana vina: pekerčana, jeruzalemca, haložana, zaverčana itd. čisto navadna šmarnica pomešana s sempatja z izabelo!

To je žalostna konstatacija, preko katere pa so mirno šli poklicani činitelji, dokler ni prišlo naše vinogradništvo na rob propada.

Ali ne gre isto žalostno pot tudi naše hmeljarstvo? V boju z umazano konkurenco pa je vinogradnik v toliko na boljšem, kakor naš hmeljar, ker se skoro ves vinski pridelek konzumira pri nas doma, kjer nismo preveč razvajeni, medtem ko se mora naš hmelj izvažati skoraj v celoti v inozemstvo, ki je glede presoje kvalitete hmelja **zelo strogo in izbirčno**. V hudi konkurenčni borbi se uveljavljajo na svetovnih hmeljskih tržiščih le najboljše vrste hmelja iz renomiranih svetovno znanih hmeljskih okolišev!

Zato je Hmeljarsko društvo kot strokovna organizacija naših hmeljarjev, katerih koristi je vedno neustrašeno zastopalo tudi na najvišjih mestih, že pred

leti započelo odločen boj za rajoniranje hmeljskih okolišev in omejitev hmeljskih nasadov, zavedajoč se, da je od nujne in pravilne rešitve tega življenjskega vprašanja v največji meri odvisen nadaljnji obstoj našega hmeljarstva.

Z žalostjo pa moramo konstatirati pri tej priliki, da so bile vse naše neštete intervencije in prošnje v ministrstvih brezuspešne in da smo v tem pogledu danes ravnotam, kjer smo bili pred leti!

Nedavno se je mudil v naši državi znani hmeljarski strokovnjak g. Dr. inž. Ctibor Blattny, ki je dejal, da je po njegovem mnenju v veliki meri vzrok slabih hmeljskih cen umazana konkurenca, ki jo razvijajo lastniki slabega hmelja iz obrobni delov posameznih hmeljskih okolišev, ker ponujajo za vsako — tudi sramotno nizko — ceno svoje manjvredno blago. Ti ljudje niso pravzaprav nobeni hmeljarji, ampak čisto navadni konjunkturisti, ki se pojavljajo v dobrih hmeljskih letih kakor gobe po dežju, prva hmeljska kriza pa jih zopet pobere. Pravi hmeljarji pa, ki jim je hmeljarstvo glavni, dostikrat tudi edini poklic, trpijo vsled konkurence teh laži-hmeljarjev ogromno škodo, ker ne dosežejo nobeno leto tiste cene, ki bi jo lahko dosegli, da ni te umazane konkurence.

Besede, ki jih je izrekel imenovani hmeljarski strokovnjak, pa ne veljajo samo za Čehoslovaško, ampak čutimo njih resničnost na lastni koži še mnogo hujše savinjski hmeljarji! Na Češkem imajo vsaj zakon o omejitvi hmeljskih nasadov, ki se izvaja že par let in po katerem so dovoljeni novi nasadi samo v toliko, v kolikor služijo kot nadomestilo za opuščene stare nasade.

Mi si tega zakona doslej nismo mogli priboriti, dasiravno smo vsa zadnja leta neprestano opozarjali pristojne oblasti na pogubne posledice, ki jih ima za naše hmeljarstvo širjenje in nastajanje novih hmeljskih nasadov v krajih, ki vsled talnih in podnebnih razmer niso prikladni za hmeljarstvo. Ker pa pridelujejo ti kraji v kvaliteti le manjvredno blago, ki prihaja od leta do leta v večjih množinah na svetovni trg kot štajerski hmelj, pod katerim imenom je znan v svetu naš savinjski golding, je zaščita za naš strnjen in renomiran hmeljski okoliš nujno potrebna! Konkurenca manjvrednih vrst hmelja iz izvensavinjskih predelov Dravske banovine namreč ubija na domačem hmeljskem trgu ceno našemu kvalitetnemu blagu, na svetovnih hmeljskih tržiščih pa **sloves** savinjskega hmelja, akoravno ga ščiti znamka »Južnoštajersko-Savinjska dolina«.

V naše največje rozočaranje pa smo doživeli mesto zakona o rajoniranju hmeljskih okolišev in zakona o omejitvi hmeljskih nasadov **uveljavljenje in izvajanje pravilnika o znankovanju hmelja**, ki daje tudi izvensavinjskemu hmelju **lastno zaščitno znamko!** Večje kri-

vice nam niso mogli storiti! Poklicani činitelji naj se zavedajo, da so storili s tem slabo uslugo našemu narodnemu gospodarstvu, čigar interes je bil, da se zaščiti strnjen in renomiran savinjski hmeljski okoliš. Periferija nikjer na svetu nima zaščitne znamke, niti v onih državah, ki svoj hmeljski pridelek porabijo večinoma doma. Če pa so že dali zaščitno znamko tudi drugim krajem Dravske banovine, ki se glede kvalitete hmelja niti od daleč ne dajo primerjati s savinjskim hmeljskim okolišem, potem bi morala biti ta znamka takšna, da bi bila izključena vsaka zamenjava z našo zaščitno znamko!

Vsled tega zahtevamo savinjski hmeljarji, da izda kmetijsko ministrstvo enako uredbo, kakor je uredba o sanaciji vinogradništva, tudi v zaščito našega savinjskega hmeljarstva, da se na ta način zajezi novi nasadi in onemogoči konkurenca našemu savinjskemu hmelju.

Savinjski hmeljarji odločajte sami o znamkovanju hmelja!

V zadnji številki »Hmeljarskega vestnika« je bilo bolj na kratko omenjeno, da prinaša nova ureditev znamkovanja hmelja savinjskemu hmeljarstvu neizbežno škodo. Ker pa je ta ugotovitev izzvala v vrstah, ki zagovarjajo »smotreno preureditev« znamkovanja precejšen vik in krik ter se je skušalo na zelo ponesrečen način dokazati ravno nasprotno, kot da je nova ureditev znamkovanja pravi blagoslov za našega savinjskega kmeta, ne bo odveč, če se o tej stvari natančneje pogovorimo.

Zadnja leta je začela svetovna hmeljska trgovina vedno bolj in bolj zahtevati pri nakupu hmelja oznamovalno listino, to je potrdilo o krajevnem izvoru hmelja. Izvensavinjski hmelj pa te oznamovalne listine dosedaj ni imel in to je bilo najboljše orožje savinjskih hmeljarjev v boju proti širjenju hmeljarstva v tistih krajih Dravske banovine, ki za kulturo hmelja niso prikladni! S »smotreno preureditvijo« znamkovanja hmelja pa so se natežaj odprla vrata za širjenje hmeljarstva po celi Dravski banovini, torej tudi tam, kjer dosedaj še ni bilo hmelja! Storila se je ogromna napaka, ker se je dalo zaščitno znamko tudi onim krajem, ki trenutno še nimajo hmelja, pač pa ga bodo sedaj, ko imajo znamko, lahko neomejeno sadili brez ozira na to, kakšna bo kvaliteta tega hmelja! Dolgoletna praksa pa je pokazala, da raste v Dravski banovini najboljši hmelj samo v Savinjski dolini, vsi poskusi v drugih krajih pa so pokazali slabšo — ponekod celo ničvredno — kvaliteto.

»Smotrena preureditev« znamkovanja je bila potrebna baje tudi zato, ker se je vrnil med štajerski hmelj tudi vojvodinski, poljski in belgijski hmelj. Ta trditev, ki jo dobro poznamo, je zrasla na zelniku tistih trgovskih krogov, ki jim zelo prija sedanja ureditev znamkovanja radi tega, ker lahko sedaj slepomišijo z novo znamko »Dravska banovina«. V tem grmu tiči zajec!

Iz Poljske in Belgije se nikdar ni uvozil k nam hmelj, za hmelj iz Bačke, ki se je pakoval in odpremljal, odtod pa je izdajala Trgovska komora v Petrovcu certifikate, kakor je izdajala certifikate za izvensavinjski hmelj naša Trg. in obrtna zbornica v Ljubljani, ki lahko potrdi, da teh potrdil ni dosti izdala tekom vseh let po vojni.

Glavna napaka »smotrene preureditve« znamkovanja je v tem, da je dobil izvensavinjski hmelj splošno označbo »Dravska banovina«, ker pod tem imenom razume pivovarnar, ki ne ve, da obstoja še druga znamka »Južnoštajersko-Savinjska dolina«, teritorij cele Dravske banovine s Savinjsko dolino vred.

Mnogo je pivovaren, ki zahtevajo naš savinjski hmelj, trgovec pa pošlje mesto savinjskega hmelja iz »Dravske banovine« z izgovorom, da je Savinjska dolina itak v Dravski banovini, ali pa nastopi celo s trditvijo, da je ta znamka sedaj veljavna! Takšni primeri so se v letošnji hmeljski sezoni že dogodili in imamo za to dokaze v rokah! Ravnotako so izjavile nekatere inozemske hmeljske firme, da jim je vseeno, če je na znamkovanih balah značka za savinjski hmelj ali pa druga, ker je glavna stvar — certifikat.

Temu bo morda kdo ugovarjal, češ da je treba napraviti samo malo reklame, pa bo svet hitro spoznal, da imamo pri nas dve različni znamki. Toda stvar ni tako enostavna! Takšna reklama bi se morala vršiti neprestano v vseh jezikih, kar bi bilo združeno z ogromnimi denarnimi žrtvami, uspeh reklame pa bi bil nesiguren, ker ne smemo pozabiti, da potuje v trgovskem — z raznimi reklamami preplavljenem — svetu skoraj vsaka reklama v koš, ne da bi se prečitala.

Nikjer na svetu nima periferija kakega hmeljskega okoliša zaščitne znamke, le pri nas se je morala zaščititi, zato je bila torej potrebna »smotrena preureditev« znamkovanja!

Znamkovanje našega hmelja je bilo lepo urejeno in vztrajnemu ter solidnemu delu »JAVNE OZNAKOVALNICE ZA HMELJ V ŽALCU« gre zasluga, da se je od leta do leta lepše razvijalo ter napredovalo v toliki meri, da je bilo leta 1935 znamkovanih že preko 6.000 bal našega hmelja v skupni težini nad 20.000 kvintalov. Tudi v letu 1936 sta bili znamkovani dve tretjini hmeljskega pridelka, toda ne zato, ker je vršila znamkovanje Banovinska hmeljska komisija, temveč zato, ker je bilo signiranje hmelja že vpeljano po »JAVNI OZNAKOVALNICI ZA HMELJ V ŽALCU«, saj vendar nihče v inozemstvu ni mogel vedeti vnaprej, da bo v letu 1936 signiral hmelj kdo drugi! Signiranje hmelja pa se je razvijalo pri nas v prvi vrsti radi tega, ker sta Amerika in Anglija v zadnjih letih spoznali našo znamko potom »JAVNE OZNAKOVALNICE ZA HMELJ V ŽALCU« ter postopoma od leta do leta zahtevali več signiranega hmelja tako, da se v zadnjih treh letih nesigniran hmelj že skoraj ni več izvažal od nas v ti dve državi. Od leta 1933 do leta 1936 pa sta Amerika in Anglija — kakor smo o tem že pisali — uvozili letno 2/3 celotnega našega pridelka. Zasluga za razvoj signiranja našega hmelja v zadnjih letih gre torej v prvi vrsti »JAVNI OZNAKOVALNICI ZA HMELJ V ŽALCU«, v drugi vrsti pa Ameriki in Angliji, niti najmanj pa — Banovinski hmeljski komisiji!!!

Razen navedenih nedostatkov radi možnosti zamenjave provenience hmelja pa nam novo urejeno signiranje potom Banovinske hmeljske komisije ne nudi iste kontrole, kakor je bila poprej pri »JAVNI OZNAKOVALNICI ZA HMELJ V ŽALCU«, ker je signiranje **ambulantno**, kontrolni organi pa so premalo številni (tak aparat bi bil tudi predrag), da bi mogli zasledovati v vseh skladiščih podnevi in ponoči predelavo hmelja.

Na očitek, da pogrešamo iz »ozkosrčnih krajev-

nih koristi« na znamkovanih tovorkih besedo »ŽALEC«, pa si dovoljujemo vprašati, kakšne krajevne koristi pa so imeli Žalčani od tega, ker je bilo doslej označeno na znamkovanih balah ime »ŽALEC«? Ali so morda radi tega Žalčani prodajali svoj hmelj dražje, kot ostali Savinjšani ter je eden ali drugi na ta račun obogatel? Kar pa se tiče hmeljske trgovine, je itak vsa v inozemskih rokah, hmeljski nakupovalci — takozvani »domači trgovci« — kot zastopniki te inozemske trgovine pa so raztreseni po vsej dolini. Da pa je krajevno ime »ŽALEC« bistven sestavni del signuma je nepobitno dejstvo, ker je to krajevno ime zapopadeno v znamki za hmelj iz sodnih okrajev Celje, Vranksko in Gornji grad, odkar obstoja znamkovanje našega hmelja.

Vsak hmeljski okoliš na Češkem in v Nemčiji ima svojo centralo, po kateri imenuje trgovski svet, ki je v svojem jeziku rad kratek, dotični hmelj n. pr. Žatec, Oustjek, Dub, Tršice, Roudnice, Tettnang, Spalt itd. Pod imenom »žateski hmelj« pa se ne prodaja samo hmelj, ki je zrased v Žatcu, temveč tudi oni iz bližnje in daljnje okolice, kakor se pod »žalskim hmeljem« razume in prodaja hmelj iz cele Savinjske doline. Čehoslovaškim hmeljarjem pa do danes še ni prišlo na misel, da bi iz gole zavisti do »krajevnih koristi« črtali iz stare vpeljane znamke, ki jo pozna ves svet, krajevno ime »ŽATEC«!

Nadalje se skuša izpodbijati našo trditev, da se bo z uvedbo nove znamke »Dravska banovina« le še bolj razširilo hmeljarstvo po vsej banovini, češ da je to samo »zlonamerno zavijanje dejstev« in »da je vprav narobe res«.

Radi bi poznali razloge, ki govorijo za to, da se bo vsled uvedbe nove znamke hmeljarstvo v izvensavinjskih predelih res skrčilo! Dejstva namreč preveč zgovorno potrjujejo našo trditev in ta dejstva si naj zagovorniki nove znamke ogledajo na licu mesta na periferiji savinjskega hmeljskega okoliša, v Dravski dolini (posebno okrog Marenberga), v slovenjgraški, mariborski itd. okolici, kjer se povsod pridno in na debelo orje za nove hmeljske nasade!

»Smotrena preureditev« znamkovanja hmelja torej ne služi interesom narodnega gospodarstva, ker daje vnaprej zaščitno znamko tudi tistim krajem, ki dosedaj še niso gojili hmelja in omogoča brezmejno širjenje hmeljskih nasadov po vsej Dravski banovini, kar bo prineslo našim hmeljarjem še hujšo nesrečo, kot smo jo doživeli pred leti — novo nadprodukcijo hmelja!

Vprašanje znamkovanja našega hmelja je treba dokončno rešiti, pri tem pa pustiti glavno besedo savinjskemu hmeljarju, predstavniku strnjene hmeljskega okoliša, ki producira nad 90% vsega hmelja. Savinjski hmeljarji sami naj odločajo o znamkovanju hmelja in kakor bodo odločili, tako naj se znamkovanje uredi! Pri končni ureditvi znamkovanja pa je treba predvsem določiti, katerim krajem se lahko da zaščitna znamka, ki pa mora točno označiti krajevni izvor hmelja! Nikdar pa se ne sme skrivati znamka za nekim splošnim imenom, kakor je ime »Dravska banovina«! Čehi imajo pet hmeljskih okolišev, pa jim doslej še ni prišlo na um, da bi dali svojemu hmelju skupno ime n. pr. »Češka« ali »Moravska«.

Zato zahtevamo savinjski hmeljarji nazaj stari provenienčni zakon iz leta 1907, ki z nobeno uredbo ali pravilnikom ne more biti ukinjen ali spremenjen, temveč je še vedno — kakor vsi drugi zakoni — v veljavi! Zahtevamo pa nazaj tudi staro »JAVNO OZNAKOVALNI-

CO ZA HMELJ V ŽALCU« in staro oznamovalno »listino, ki jo dobro poznajo v svetu trgovci in pivovarji! Proč z novotarijami, ki se niso obnesle in ki prinašajo nepopravljivo škodo renomiranemu savinjskemu hmeljarstvu, ker se lahko njegova znamka sedaj zlorablja s pošiljanjem hmelja iz cele Dravske banovine pod enim imenom!

Nova bolezen na hmeljski rastlini?

V Angliji so opazovali letos neko novo hmeljsko bolezen, ki jo povzroča glivica *Sclerotinia sclerotiorum*. Hmeljska rastlina postane približno 10 cm nad zemljo, kjer jo napadejo imenovane glivice, mehka in začne gniti.

Bolezen sama na sebi ni nova ter se pojavlja pogosto na zelenjavi v kletih med rastlinami, za časa vegetacije pa napada posebno rada stročnice, paradižnike, tobak, krompir in konopljo ter povzroča na stebelcih teh rastlin huda obolenja. Napadene rastline začnejo hirati ter največkrat ne napravijo cveta, na njihovih steblih pa nastanejo do 2 cm velika trda glivična telesa, ki so zunaj črna, v notranjosti rastline pa bela, tako zvane sklerotije, ki poženejo kali in kojih trosi prezimijo v zemlji ter povzročajo naslednje leto nova okuženja. Akoravno bolezen ne uniči vedno rastline, vendar jo ovira v njenem razvoju. Da se prepreči nadaljnje širjenje bolezni, je treba izrjaviti s korenino vred vse obolele rastline in jih sežgati, na dotični njivi pa nekaj let gojiti kako drugo kulturo.

Dognano je, da bolezen ne napade vsake rastline, ampak samo tiste, ki kažejo za to gotovo dispozicijo.

Ako bi se pričela širiti res imenovana glivična bolezen tudi v hmeljskih nasadih kot nova bolezen hmeljske rastline, ni izključeno, da se bo moralo hmeljarstvo za dalje časa popolnoma opustiti v napadenih predelih in krajih.

Stvar je tem važnejša radi tega, ker je bodisi to, ali neko slično bolezen našlo lani v svojih nasadih tudi par savinjskih hmeljarjev.

Hmeljarsko društvo je poslalo nekaj obolelih delov napadenih rastlin v svrhu znanstvenega proučevanja g. dr. inž. Ctibor Blatný-ju, šefu fitopatološkega zavoda in svetovno znanemu hmeljarskemu strokovnjaku v Pragi, ni pa prejelo še od njega odgovora.

Smatramo za potrebno, da že danes opozorimo vse savinjske hmeljarje, naj natančno opazujejo v tekočem letu vsako obolenje hmeljske rastline in nam nemudoma poročajo, če bodo opazili kak sličen bolezenski pojav na hmeljskih trtah!

Tržna poročila

Žalec. V mesecu decembru je bilo prodanih pri nas okrog 70 kvintalov hmelja po ceni Din 30.— za 1 kg. Zaloge neprodanega hmelja, ki se nahajajo v rokah par hmeljarjev znašajo samo še do 380 kvintalov.

Na ostalih svetovnih hmeljskih tržiščih je položaj več ali manj nespremenjen.

UREDNIŠTVO »HMELJARSKEGA VESTNIKA«

želi vsem članom Hmeljarskega društva
SREČNO IN VESELO NOVO LETO!

Savinjska posojilnica v Žalcu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena l. 1881.

nudi popolno varnost za vloge na
hranilne knjižice in v tekočem računu
ter jih obrestuje najugodneje

Hmeljarji! Nalagajte denar pri domačem zavodu!

Račun poštne hranilnice št. 10.994

Brzjavi: »Posojilnica«

Telefon št. 2

Blagajniške ure: ob delavnikih od 8. do 12. in od 14. do 18., ob nedeljah in praznikih od 9. do 11.

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši Narodni dom

Glavnica in rezerve
nad Din 16,500.000

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knji-
žice in tekoči račun ter nudi za
nje popolno varnost in ugodno
obrestovanje

Podružnici:

Maribor, Šoštanj

Izdaja Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino, predstavnik Rudolf Lorber, župan v Žalcu. — Za uredništvo odgovarja:
Petriček Anton, nadučitelj v p. v Žalcu. — Tiska Zvezna tiskarna v Celju: predstavnik Milan Četina v Celju.